

TELEVİZYONA RAĞMEN HABER FOTOĞRAFINA OLAN İHTİYACIN ARTMASI

Özer KANBUROĞLU*

In Spite of Television the increase of Photojournalism in Press

Although, television has been one of the most important medium of communication of the 20th century and especially had a great effect for the past 20 years press photography is the biggest competitor of TV. The differences between the way of visual expression of TV and photojournalism have created a great challenge for both sides. However, photojournalism has a higher impact when it comes to direct masses. Since photojournalism is much easier to be interpreted and understood by people it is a more common way of communication and propagating. In contrast television technology is just a flow of images. During this flow of twenty four images per second it is up to the viewer witch scene is critical or not. Photojournalism is more realistic and therefore more effective then TV because during editing television images can easily be manipulated.

*Yard.Doç.Dr., Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf Bölümü

Key Words: Photojournalism in Press, Photojournalism, Power of Photography

.....

İnsanlık, beyaz cam ile ilk kez 20.yüzyılın ilk çeyreğinde tanışmıştı. O zamana kadar en önemli kitle iletişim aracı olan radyonun etkisinin en yüksek olduğu dönemdi.. Savaşlar barışlar sadece radyonun sesinden işitilirken, artık görsel olarak da hafızalara kazınıyordu. Kitle iletişim araçlarının en etkilisi olarak, 20.yüzyılın ilk çeyreğinde hayatımıza giren, özellikle teknolojik gelişmelerle son 20 yılın en flaş iletişim aracı olarak kendini ispatlayan televizyonun, karşısındaki en büyük rakip, o dönemde sadece radyo değildi. Aynı zamanda yazılı basın da bu görsel iletişim aracının karşısında ayakta durmaya çalışıyordu. Çünkü ikisinin de silahı "görsellikti".

Bugün de evlerimize gelişmiş teknolojik imkanlarla, anten, kablo TV ya da uydu sistemleri ile giren televizyon yayını, yaşantımızın çok büyük bölümünü işgal etmektedir. Yeryüzünde, gerçekleşen her türlü değişim ve olayları bize anında haber veren, hatta 5-10 yıl önce kimsenin düşünemediği savaşların naklen yayınıni, oturduğumuz koltuktan tanık olma şansının televizyon ile yakalamış durumdayız.

Diğer yandan, 19. yüzyılın 3.çeyreğinde yazılı basın tarafından kullanılmaya başlanan ve 20. yüzyılın başında bulunan yöntemler ile direkt olarak basılma şansının yakalayarak 50 yıl insanlık tarihinin tek teknolojik iletişim dili olma özelliğini elde eden haber fotoğrafı, televizyon gibi daha teknolojik ve daha çabuk bir iletişim

dilinin ortaya çıkması ile birlikte görsellikteki tekel özelliğini başlangıçta yitirir gibi oldu.

Ancak ortada bir gerçek var. “fotoğraf, basılı yayımlardan daha değişik bir dile sahiptir. Kelime ve söz, bu alanda geçerli değildir. Bir fotoğrafa bakan kimse, başka hiç bir öğenin yardımı olmadan resimde ne demek istendiğini anlamaktadır. Televizyonda ve sinemada da bu gibi sahnelere rastlanır. Fakat bu sahnelerin seyirciye bir şeyler anlatması, yalnız görüntü ile mümkün olmaz. Görüntü filmde ve televizyonda bir süre için anlam verebilir, fakat sahnenin bir yerinde muhakkak söze, söze değilse bile müziğe ya da ‘efekt’e baş vurulacaktır.”¹ Televizyonda herhangi bir haberi yayınlarken çeşitli ses efekt ya da söz ile haberi destekleyerek haberin daha rahat algılanmasının ya da farklı şekilde algılanmasını sağlayabilir. Ama fotoğrafta böyle bir destek yoktur. Sadece görüntü ile olayı aktarmak gibi bir zorunluluğu vardır.

“Fotoğrafın belirtmek istediği anlamı desteklemek üzere söze ve yazıya ihtiyaç olmadığı için bu sanat dalındaki anlamın her ulus tarafından anlaşılması kolaydır. Oysa televizyon programının yayını, onu izleyenlerin dilinde yapılmalıdır. Fotoğrafla televizyon arasındaki en büyük ayrılık, fotoğrafın zaman içindeki çok kısa bir anı dondurmasıdır. Televizyon bunu sağlamaz. Televizyon, bir olayı zaman akışı içinde gösterir. Oysa fotoğraf, bir olayın saniyeden daha kısa bir an içindeki akışının bütün ayrıntılarıyla film üzerine kaydedilmesidir.”²

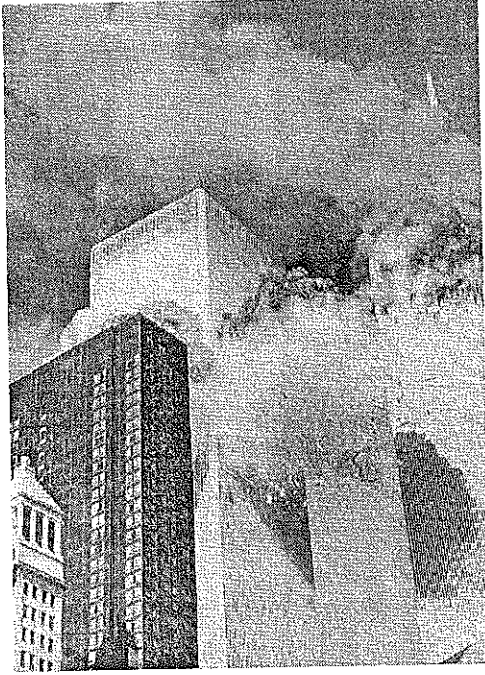
Fotoğraflar geniş halk kitleleri tarafından kolay anlaşılıp okunabildikleri için her türlü iletişim ve propaganda amacıyla kullanımları yaygındır. Çünkü onlar, özellikle fazla eğitilmiş olmayan

kitleler için, her şeye rağmen, kanıt ve belge olarak inandırıcıdır. Fotoğrafı gösterilen bir kimseyi veya nesneyi tanımak çok kolaydır. Fotoğraflar gerçeğin görünüşüne benzedikleri için bir düşüncenin anlatılmasında, örneğin karikatürlerden, daha ikna edici olabilirler. Kışkırtıcı etki yaratabilmeleri kolaydır. Aynı zamanda “İnsanlar söylenen ve kendi söyledikleri sözlere fazla inanmadıklarından görsel kanıtlara fazlasıyla önem veriyorlar.”³ Fotoğrafın televizyona diğer bir üstünlüğü ise, zamanın sadece belli bir anını temsil etmesidir. Haber fotoğrafçısı, olayın en önemli anında deklanşörüne basar. O an olayın en kritik anıdır. Bir boğanın matadora darbe anı (fotoğraf 1), bombanın patladığı an

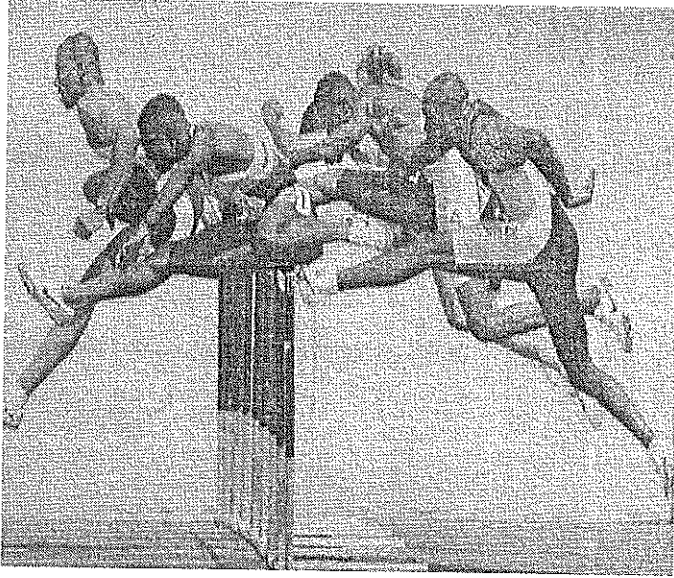

Fotoğraf 1 : David Artigas

(fotoğraf 2), bir atletizm yarışmasında engeli atlayan bir grup atletin engeli geçmeye çalıştığı an (fotoğraf 3) ya da bir annenin askerlerden çocuklarını korumaya çalıştığı an (fotoğraf 4) sadece fotoğraf dili kullanılarak verilebilir

Fotoğraf 2 : Anonim

Fotoğraf 3 : Walt Unks

Oysa televizyon teknolojisi, fotoğrafın aksine akıcı görüntüden oluşmaktadır. Saniyede 24 karenin (1/24) geçtiği buzlu camda, haberin görüntüsünün hangi anının o olayın kritik anını temsil ettiği ya da gerçekliği tamamıyla izleyiciye kalmıştır. Aynı zamanda haber fotoğrafçısının her türlü baskıdan uzak olarak tanık olduğu olayı en doğru şekilde fotoğraflaması, buna karşın

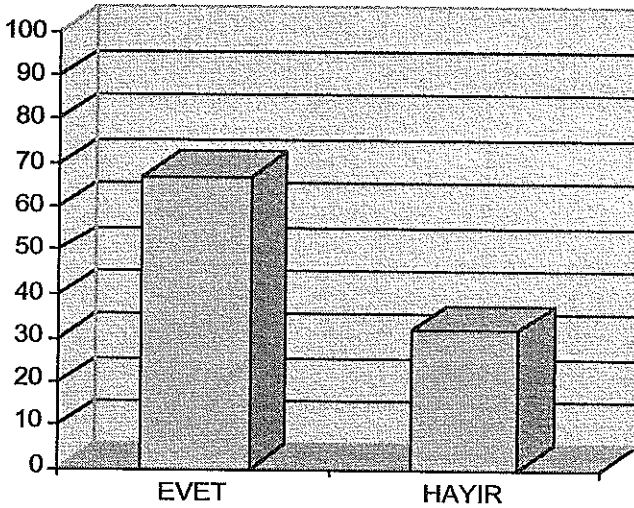
televizyondaki haber ve görüntünün montajdaki uygulamalar sonucu manipüle edilebiliyor olması fotoğrafın televizyona karşın diğer bir üstünlüğü olarak ortaya çıkmaktadır.

Toplam 1000 adet gazete okuyucusu üzerinde yaptığım ankette, buraya kadar anlatılanları destekleyen sonuçlar ortaya çıkmıştır. Bu 1000 kişilik, denek grubuna "Televizyonda seyrettiğiniz herhangi bir haberi ertesi günkü gazetede okurken, haber fotoğrafına bakma ihtiyacı hisseder misiniz?" diye

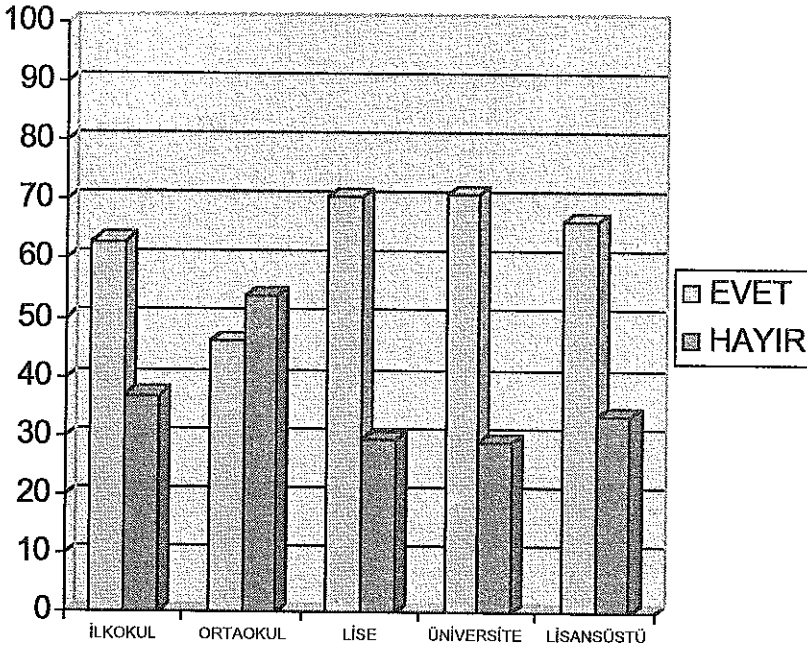
Fotoğraf 4 : Nafi Sohaht

sorduğumda, % 68 gibi yüksek oranla evet cevabı çıkmıştır. (grafik 1) Yine aynı denekleri, çeşitli eğitim gruplarına ayırarak sonuçlara baktığımızda, daha da ilginç bir tablo ortaya çıkmıştır. Bu guruplardan İlkokul ve Ortaokullara ait guruplardan çıkan evet oranının,(% 55) Lise, Üniversite ve Yüksek lisans grubunun sonuçlarından (%70) daha aşağıda sonuçlanmıştır. Bu da eğitim seviyesi yükseldikçe, haberin gör-sel doğruluculuğuna da-ha fazla ihtiyaç duyulduğu yönünde bir çıkarımda bulunabileceğimizi

Grafik 1 : Televizyonda seyrettiğiniz herhangi bir haberi ertesi günkü gazetede okurken, haber fotoğrafına bakma ihtiyacı hisseders misiniz? sorumuza tüm deneklerin verdiği sonuçların grafiği

göstermektedir. Ancak eğitim seviyesi ne olursa olsun her eğitim seviyesindeki deneklerin çeşitli oranda haber fotoğrafına bakma eğilimi göstermesi televizyona rağmen haber fotoğrafının önemini koruduğunu göstermektedir.

Grafik 2 : Televizyonda seyrettiğiniz herhangi bir haberi ertesi günkü gazetede okurken, haber fotoğrafına bakma ihtiyacı hisseder misiniz? Sorumuza çeşitli eğitim seviyesindeki deneklerin verdiği sonuçların grafiği

Kaynakça

(1) Mahmut Tali Öngören "Televizyon Kılavuzu" Milliyet Yayınları Bilim Kitaplığı : 4 1.Baskı İstanbul 1972 s 66

(2) a.g.e. s 67

(3) Nazif Topçuoğlu "Fotoğraf Ölmedi Ama Tuhaf Kokuyor" YKY Yapı Kredi Yayınları : 1326

Sanat - 61 1.Baskı İstanbul 2000 s 183